

SEKSUAALIOIKEUDET

**Seksuaalioikeudet koskevat kaikkia.
Jokaisen velvollisuus on kunnioittaa toisten seksuaalioikeuksia.**

OIKEUS OMAAN SEKSUAALISUUTEEN

Kaikilla ihmisillä on oikeus tuntea seksuaalista halua, fantasioida ja kokea seksuaalista nautintoa sekä määrittellä ja ilmaista seksuaalinen suuntautumisensa ja sukupuoliensa haluamallaan tavalla.

OIKEUS TIETOOIN SEKSUAALISUUDESTA

Vapaus tehdä itsenäisiä ja vastuullisia päätöksiä ei voi toteutua ilman tietoa seksuaalisuudesta. Siksi jokaisella on oikeus saada seksuaalioikeuksia kunnioittavaa seksuaalikasvatusta.

OIKEUS SUOJELLA ITSEÄN JA TULLA SUOJELLUKSI

Ihmisiällä on oikeus keholliseen koskemattomuuteen. Ihmisiä tulee suojella seksuaaliselta ja sukupuoleen perustuvalla väkivallalla. Eli jokaisella on oikeus mm. kieltäytyä seksistä ja seksuaalisesta toiminnasta missä vaiheessa tahansa, oikeus käyttää raskauden- ja seksitautien ehkäisymenetelmiä ja oikeus saada apua ja tukea, jos on kohdannut seksuaalista väkivaltaa tai sen uhkaa. Yhteiskunnilla ja niiden lainsäädännöllä on olennainen rooli suojelun varmistajana.

OIKEUS SEKSUAALITERVEYSPALVELUIHIN

Yhdenvertaiset ja seksuaalioikeuksia kunnioittavat terveyspalvelut kuuluvat kaikille. Seksuaaliterveyspalveluiden tulee olla turvallisia, luottamuksellisia, korkeatasoisia ja helposti saatavilla asuinpaikasta riippumatta. Jokaisella on oikeus saada mm. ehkäisy- ja seksuaalineuvontaa sekä itselle sopiva ehkäisymenetelmä rahatilanteesta ja asuinpaikasta riippumatta, seksitautien testausta ja hoitoa sekä turvallinen raskaudenkeskeytys.

OIKEUS NÄKYÄ

Kaikilla ihmisillä – myös nuorilla ja erilaisilla vähemmistöillä – on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä oikeus ilmaista omia mielipiteitään. Kaikilla on oikeus olla turvassa seksuaaliselta ja sukupuoliselta syrjinnältä, häirinnältä ja väkivallalta.

OIKEUS YKSITYISYYTEEN

Kaikilla on oikeus tehdä itse päätöksiä omaan seksuaalisuuteensa liittyen. Jokaisella on oikeus päättää mitä, minkä verran ja kenelle kertoo seksuaalisuudestaan. Jokaisella on myös oikeus päättää, minkälaisia kuvia ja sisältöjä itsestä jaetaan julkisesti.

OIKEUS VAIKUTTAA

Jokaisella on oikeus osallistua ja vaikuttaa seksuaalisuuteen liittyvään päätöksentekoon. Nuorilla on oikeus tulla kuulluksi palveluja tuottaessa. Nuorella on oikeus vaatia seksuaalikasvatusta ja sanoa mielipiteensä asioihin ja päätöksiin, joilla on vaikutusta omaan seksuaalisuuteen.

Seksuaalioikeudet käsittävät laajasti seksuaalisuuteen liittyviä elämäntilanteita, eikä niille ole yhtä ainoaa määritelmää. Esimerkiksi Kansainvälisellä perhesuunnittelujärjestöjen liitolla IPPF:llä ja Seksuaaliterveyden maailmanjärjestö WAS:lla on omat seksuaalioikeuksien julistuksensa. Myös Maailman terveysjärjestö WHO on määritellyt seksuaalioikeudet. Seksuaali- ja lisääntymisoikeudet mainitaan myös useissa kansainvälisissä toimintaohjelmissa ja sopimuksissa. Niiden edistäminen on tärkeää kestävä kehityksen saavuttamiseksi ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi.

www.vaestoliitto.fi